

**UCHWAŁA NR XXVIII/205/2022
RADY GMINY CHARSZNICA**

z dnia 12 stycznia 2022 r.

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica do 2027 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1) -

RADA GMINY CHARSZNICA UCHWAŁA CO NASTĘPUJE:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica do 2027 roku w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Charsznica.

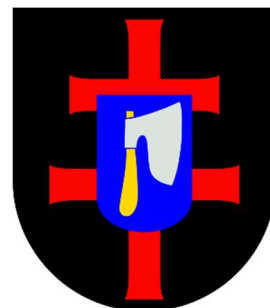
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Zdzisław Uchto

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/205/2022
Rady Gminy Charsznica
z dnia 12 stycznia 2022 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CHARSZNICA DO ROKU 2027



2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	15
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	15
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	15
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ	16
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	19
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	20
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE	25
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	27
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	29
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	34
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	40
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY	43
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	55
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY	57
15. ANALIZA SWOT	59
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	62
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	64
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	76
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	76
SPIS TABEL I WYKRESÓW	80

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica została przygotowana do 2027 roku. Powstała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Charsznicy w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona

w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora pozarządowego (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2022-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Strategia Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszenie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego

i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli. Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno

ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej ma na celu wzmocnienie procesów dotyczących zwiększania spójności i solidarności społecznej, a także rozwoju lokalnego i społeczno-gospodarczego, w szczególności w wymiarze wspólnot lokalnych i samorządowych. Dokument wyznacza kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje działania dotyczące współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej oraz określające warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego i najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną).

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki rozwoju województwa małopolskiego. Na podstawie diagnozy i analizy trendów rozwojowych wyznaczono kierunki polityki rozwoju.

Kierunki działań odnoszące się do problematyki społecznej zakładają m.in.: wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (poradnictwo rodzinne oraz programy edukacyjne na rzecz wzrostu kompetencji

wychowawczych rodziców, rozwijanie i sieciowanie usług wczesnego wielospecjalistycznego wsparcia rozwoju dziecka, rozwój usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3, rozwój usług środowiskowych wspierających funkcjonowanie rodziny, profilaktyka przemocy w rodzinie), kampanie edukacyjne przygotowujące młodzież do pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych, a także propagujące ideę wolontariatu, rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym, pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej, pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, integrację społeczną osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w tym poprzez działania w zakresie interwencji kryzysowej, rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego, działania z zakresu systemu pieczy zastępczej zgodne z zasadami deinstytucjonalizacji oraz wsparcie procesu usamodzielniania wychowanków, poprawę skuteczności, jakości i efektywności usług społecznych, w tym systemowe rozwiązania dla zapewnienia adekwatnych do potrzeb kadr pomocy i integracji społecznej.

Za ważne uznano również wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia (aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, wsparcie na rzecz zmiany zatrudnienia na dające lepsze perspektywy rozwoju zawodowego, kompleksowe rozwiązania sprzyjające podejmowaniu przez cudzoziemców pracy długoterminowej, szczególnie w zawodach deficytowych, systemowe działania ułatwiające reemigrantom podejmowanie aktywności zawodowej), działania wspierające aktywizację społeczno-zawodową adresowane do pracodawców (wdrażanie rozwiązań z zakresu kształtowania przyjaznego, prozdrowotnego środowiska pracy, zwłaszcza w kontekście zagrożeń psychospołecznych, upowszechnianie stosowania elastycznych form świadczenia pracy oraz wdrażanie rozwiązań (organizacyjnych, technologicznych) umożliwiających rozwój pracy zdalnej, zwiększanie skłonności pracodawców do inwestowania w aktualizację wiedzy i rozwój kompetencji pracowników, działania na rzecz wsparcia zatrudnienia, w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz osób powyżej 50. roku życia), programy przekwalifikowywania pracowników zagrożonych utratą pracy lub pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, rozwój

ekonomii społecznej oraz doskonalenie i dostosowywanie działań służb zatrudnienia do aktualnej sytuacji na rynku pracy.

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025 jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. Na podstawie diagnozy sytuacji w gminie gminy wyznaczono cele oraz zadania kluczowe i programy wdrażające.

Do celów operacyjnych istotnych dla niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: aktywizację zawodową oraz zwiększenie mobilności mieszkańców na rynku pracy (połączenia komunikacyjne, przedszkola i żłobek, dostęp do kształcenia ustawicznego), rewitalizację obszarów zdegradowanych, aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, promowanie rozwoju organizacji pozarządowych, rozwój oferty czasu wolnego (w tym budowę ścieżek rowerowych w powiązaniu z planem małopolskim, rozwój instytucji kultury, ofert dla ludzi starszych, oferty kulturalnej i sportowej), rozwój edukacji dla dzieci i młodzieży, rozwijanie i promowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej, rozwój mieszkalnictwa, promowanie gminy w oparciu o Charsznickie Dni Kapusty, rozwój oferty lepszej jakości miejsc pracy, rozwój centrum funkcjonalnego gminy, zagospodarowanie obszarów przemysłowych oraz włączanie mieszkańców w kreowanie przestrzeni wspólnych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Charsznica jest gminą wiejską, położoną w województwie małopolskim, w powiecie miechowskim. W obrębie powiatu miechowskiego sąsiaduje z gminami: Gołcza, Kozłów, Książ Wielki i Miechów oraz z gminą Wolbrom z powiatu olkuskiego i gminą Żarnowiec z powiatu zawierciańskiego (w województwie śląskim).

Gmina zajmuje powierzchnię 78,3 km², co stanowi 11,6% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi sołectwa: Charsznica, Chodów, Chodowiec, Ciszowice, Dąbrowiec, Jelcza, Marcinkowice, Miechów-Charsznica, Podlesice, Pogwizdów, Swojczany, Szarkówka, Tczyca, Uniejów-Kolonia, Uniejów-Parcela, Uniejów-Rędziny, Wierzbie, Witowice. Siedziba władz gminy znajduje się w Miechowie-Charsznicy.

Obszar gminy zlokalizowany jest na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, w subregionie Wyżyny Miechowskiej. Na terenie gminy znajduje się fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej długiej historii i kulturze. Do najciekawszych zabytków w gminie zalicza się: Kościół parafialny w Uniejowie wybudowany przez bożogrobców datowany na rok 1470; Kościół parafialny w Tczycy pochodzący z I połowy XV wieku; Zespół dworski w Pogwizdowie oraz Tunel pod Białą Górą stanowiący element infrastruktury linii kolejowej nr 8, łączącej Warszawę z Krakowem, którego pierwsza nitka została oddana do użytku w 1885 roku.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Charsznica posiada korzystny zewnętrzny układ komunikacyjny. Sieć komunikacyjną gminy tworzą drogi powiatowe i gminne oraz linie kolejowe. Najbliżej gminy znajduje się droga wojewódzka nr 783 Miechów-Wolbrom. Odległość do drogi międzynarodowej E-7 łączącej m.in. Kraków z Kielcami, przebiegającej przez sąsiedni Miechów wynosi ok. 10 km, natomiast do autostrady A4 Zgorzelec – Medyka, przebiegającej przez Wrocław, Opole, Katowice, Tarnów, Kraków, ok. 40 km.

Przez teren gminy Charsznica przebiegają linie kolejowe Warszawa-Katowice oraz Warszawa-Kraków. Ponadto biegnie tędy tzw. „szeroki tor” – linia kolejowa ze Sławkowa do Charkowa (w Rosji), będąca linią hutniczo-siarkową (LHS).

Charsznica położona jest w odległości 10 km od Miechowa, 40 km od Olkusza, 50 km od Krakowa oraz ok. 80 km od Katowic i Kielc.

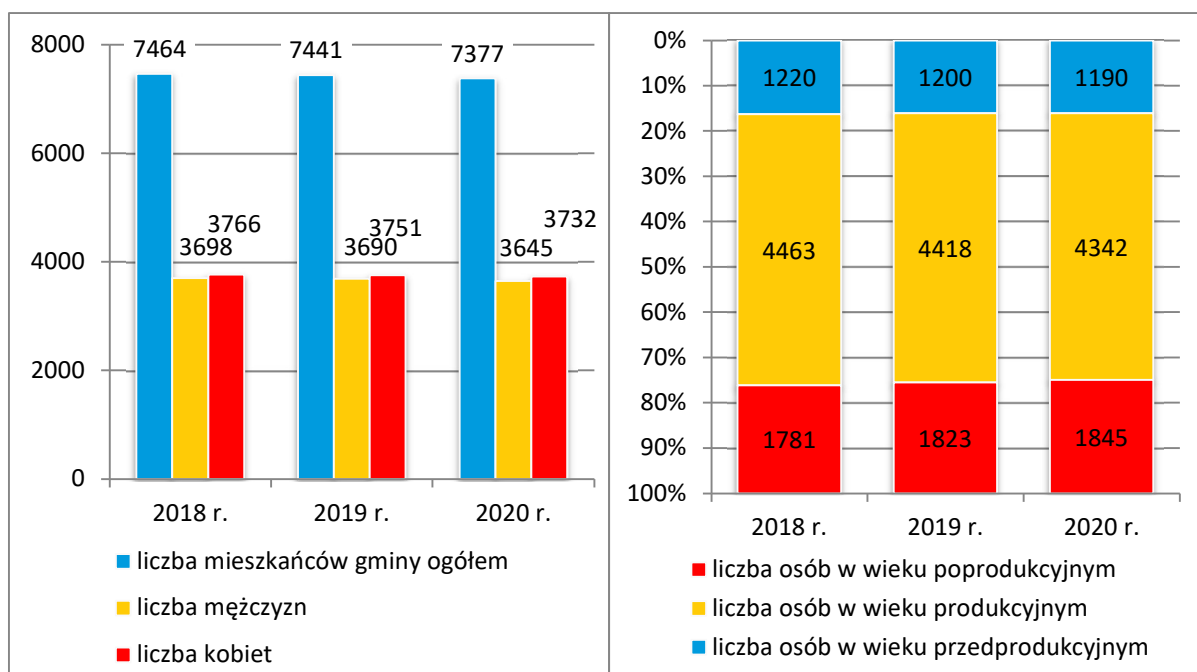
Usługi komunikacji publicznej w gminie realizuje PKP oraz prywatni przewoźnicy. Dogodną odległość od stacji i przystanków kolejowych mają mieszkańcy Miechowa-Charsznicy, Charsznicy, Szarkówki, Podlesic oraz części Uniejowa, Rędzin i Chodowa.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2018-2020 liczba ludności gminy stale zmniejszała się (z 7.464 w 2018 r. do 7.377 w 2020 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie systematycznie malała liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

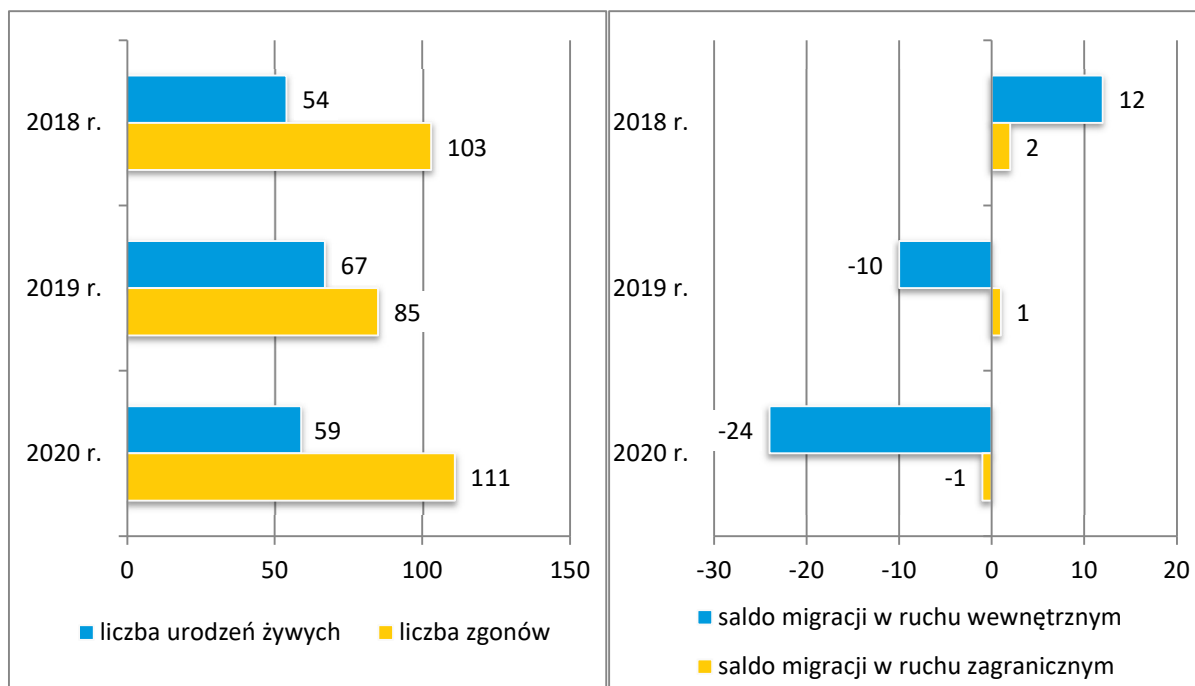
Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2018-2020



Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2018-2020 przyrost naturalny w gminie był ujemny (-49 w 2018 r., -18 w 2019 r., -52 w 2020 r.). Z kolei saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym, w 2018 roku było dodatnie (+14), natomiast w latach 2019-2020 ujemne (-9 w 2019 r., -25 w 2020 r.) Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2018-2020



Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi był wysoki i zwiększał się z roku na rok (30,6 w 2018 r., 32,2 w 2019 r. i 33 w 2020 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (20,2% w 2018 r., 21,1% w 2019 r., 21,5% w 2020 r.) W świetle powyższych danych przyjąć należy, że w gminie postępuje proces starzenia się społeczności lokalnej.

Mając obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji,

tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaly osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie – do 2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niepełności, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy wspiera seniorów poprzez m.in. usługi opiekuńcze, pomoc finansową oraz rzeczową w postaci posiłków, ułatwianie dostępu do placówek wsparcia i kierowanie do domów pomocy społecznej. Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w licznych przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, m.in. w organizowanych przez gminę imprezach okolicznościowych i integracyjnych dla mieszkańców.

Na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom. Są to m.in.: Stowarzyszenie „Pomocne serce” w Charsznicy, a także Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Jelczy oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Podlesicach.

Z myślą o seniorach realizowano w gminie kierowane do nich programy – „Program 75+”, polegający na przyznaniu dodatkowych godzin osobom objętym usługami opiekuńczymi, oraz program „Wspieraj Seniora”, zapewniający usługi wsparcia osobom starszym i samotnym, które w stanie pandemii COVID-19 zdecydowały się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności

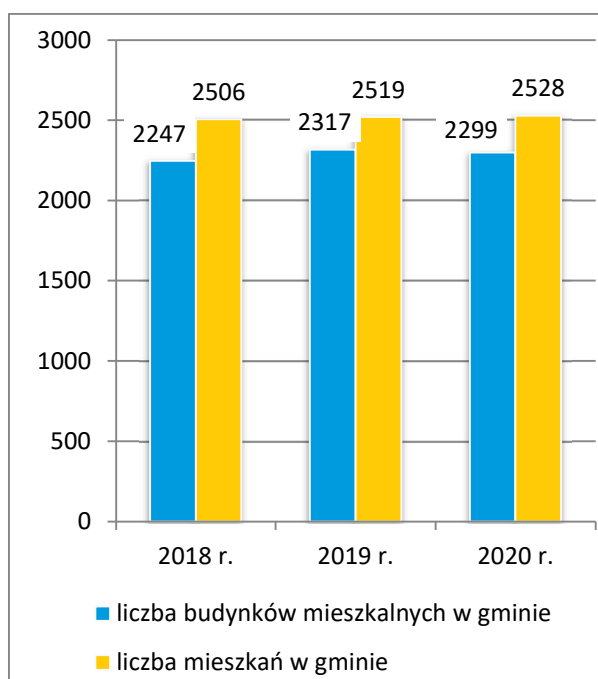
na dostarczaniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym spożywcze i środki higieny osobistej. W 2020 roku z tej formy wsparcia skorzystało 11 mieszkańców gminy.

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

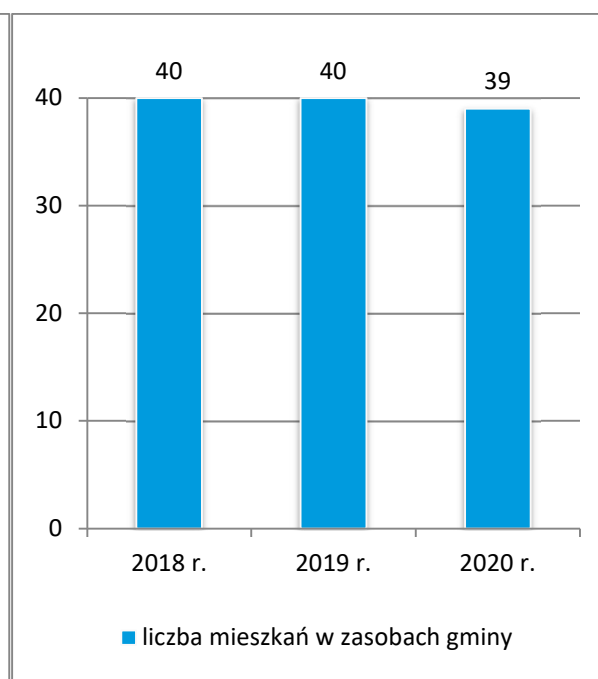
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2018-2020 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 2.506 w 2018 r. do 2.528 w 2020 r.), natomiast liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy wyniosła była na zbliżonym poziomie (po 40 w latach 2018-2019, 39 w 2020 r.).

Wśród tych ostatnich nie było lokali socjalnych. Warto dodać, że w 2018 roku złożono 2 wnioski o przydział mieszkania komunalnego, natomiast w 2020 roku – 4 wnioski. W analizowanym okresie wydano 1 wyrok eksmisyjny bez wskazania lokalu zastępczego (w 2020 r.) Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2018-2020



Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2018-2020



Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Charsznica.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2019 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 92,6% mieszkań, łazienkę posiadało 77,1% a centralne ogrzewanie 59,2% mieszkań. Na terenie gminy jest także sieć gazowa, choć nieostatecznie rozwinięta – w 2020 r. podłączonych do niej było 17,3% mieszkań.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe (dodatki energetyczne nie były przyznawane). Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

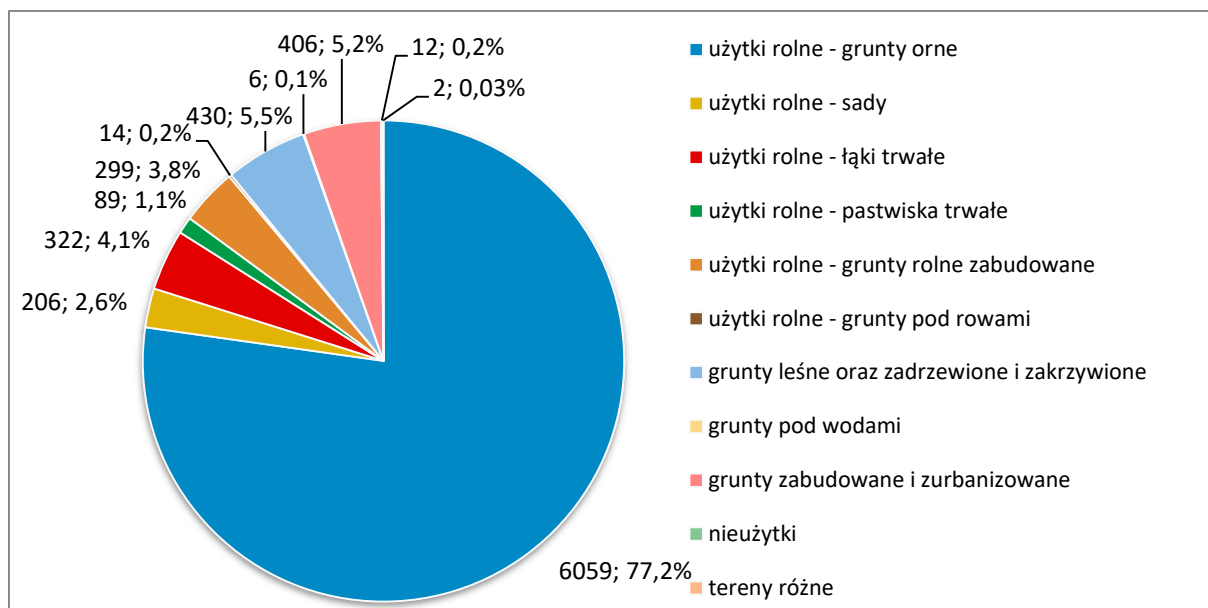
Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	6	3	2
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	3.664	2.664	2.246

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Charsznica ma zdecydowanie rolniczy charakter. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (89%), w tym grunty orne (77,2%). Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 5,5% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

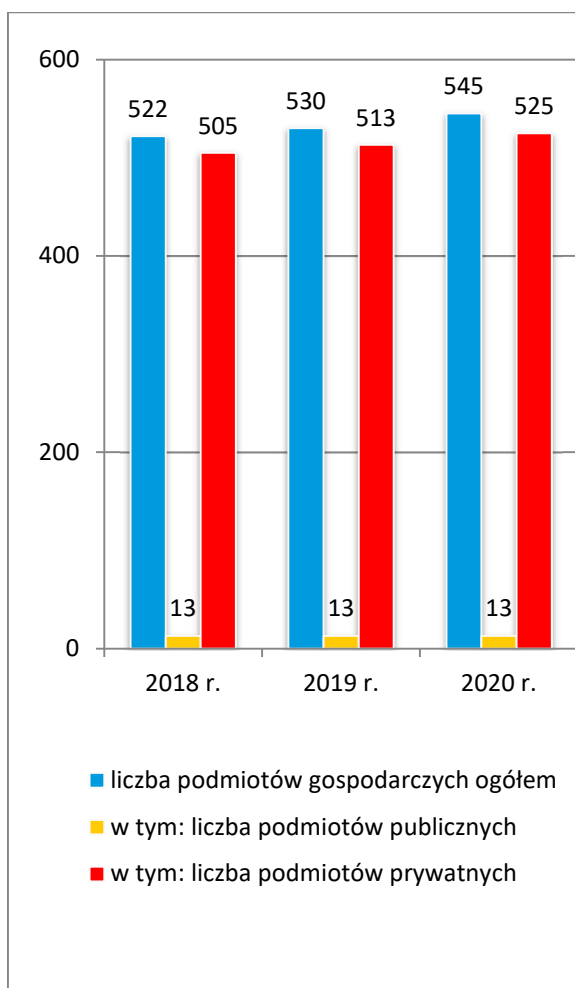
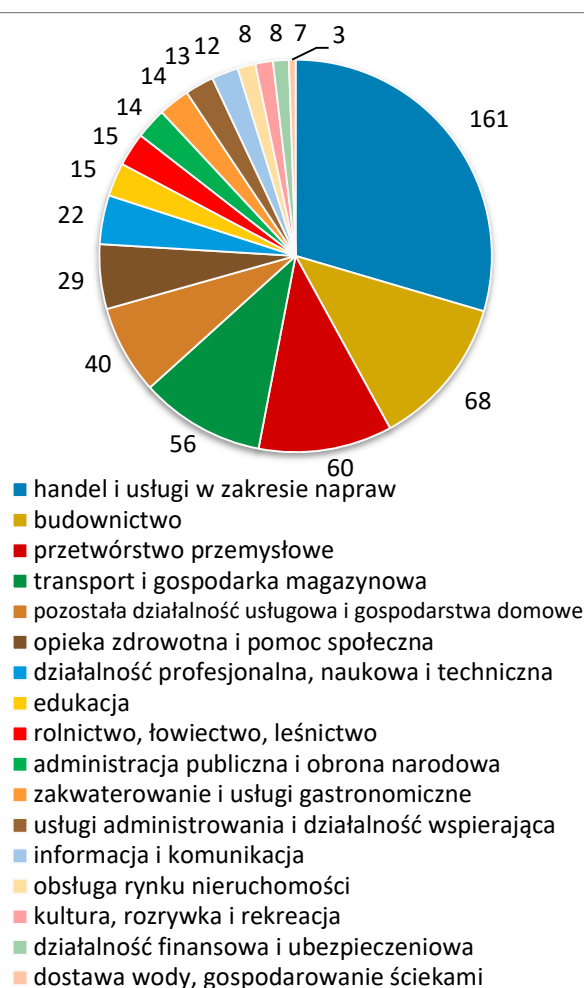
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Największe znaczenie dla gospodarki gminy ma uprawa i przetwórstwo warzyw. Gmina nazywana jest „kapuścianą stolicą Polski”, gdyż pod uprawę tego warzywa przeznaczono ponad 2,5 tys. ha. Równocześnie, na jej terenie rozwija się przedsiębiorczość; tu znajduje się jedyne w powiecie mleczarnia i ubojnia. Działają także odlewnia żeliwa i metali kolorowych, wytwórnia kostki brukowej i elementów betonowych, przetwórnia owoców, wytwórnia opakowań plastikowych, kilkadziesiąt mniejszych i większych zakładów przetwórstwa i konfekcjonowania kwaszonek oraz liczne hurtownie, firmy transportowe i usługowe. Równolegle rozwija się baza turystyczno-rekreacyjna i sportowa, czemu sprzyja bliskość Krakowa, Częstochowy, Kielc i Śląska.

W latach 2018-2020 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 522 w 2018 r. do 545 w 2020 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (505 w 2018 r., 513 w 2019 r., 525 w 2020 r.). W 2020 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były handel i usługi w zakresie napraw (161 podmiotów), budownictwo (68) oraz przetwórstwo przemysłowe (60 podmiotów).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2018-2020**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku**

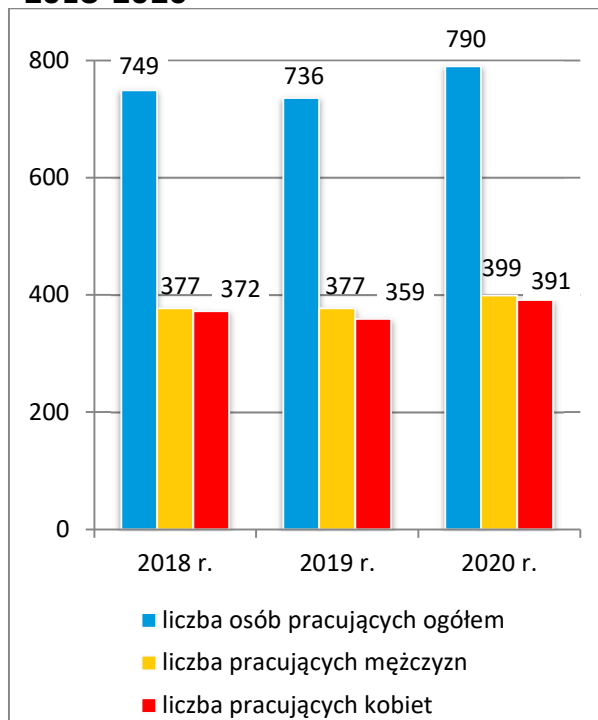
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Charsznica była wyższa niż w latach 2018-2019 (749 w 2018 r., 736 w 2019 r., 790 w 2020 r.); a liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców wyniosła odpowiednio 100, 99 i 107. Podobnie, liczba osób bezrobotnych w gminie w 2020 roku była wyższa niż w latach poprzednich (172 w 2018 r., 150 w 2019 r., 177 w 2020 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (99 w 2018 r., 86 w 2019 r., 91 w 2020 r.).

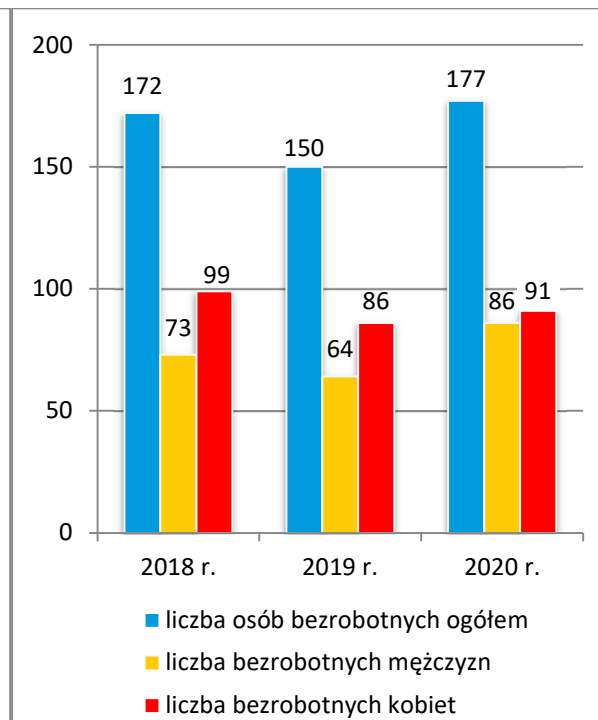
W 2020 roku udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był wyższy niż w latach 2018-2019 (3,9% w 2018 r., 3,4% w 2019 r., 4,1 w 2020 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2018-2020*



Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2018-2020

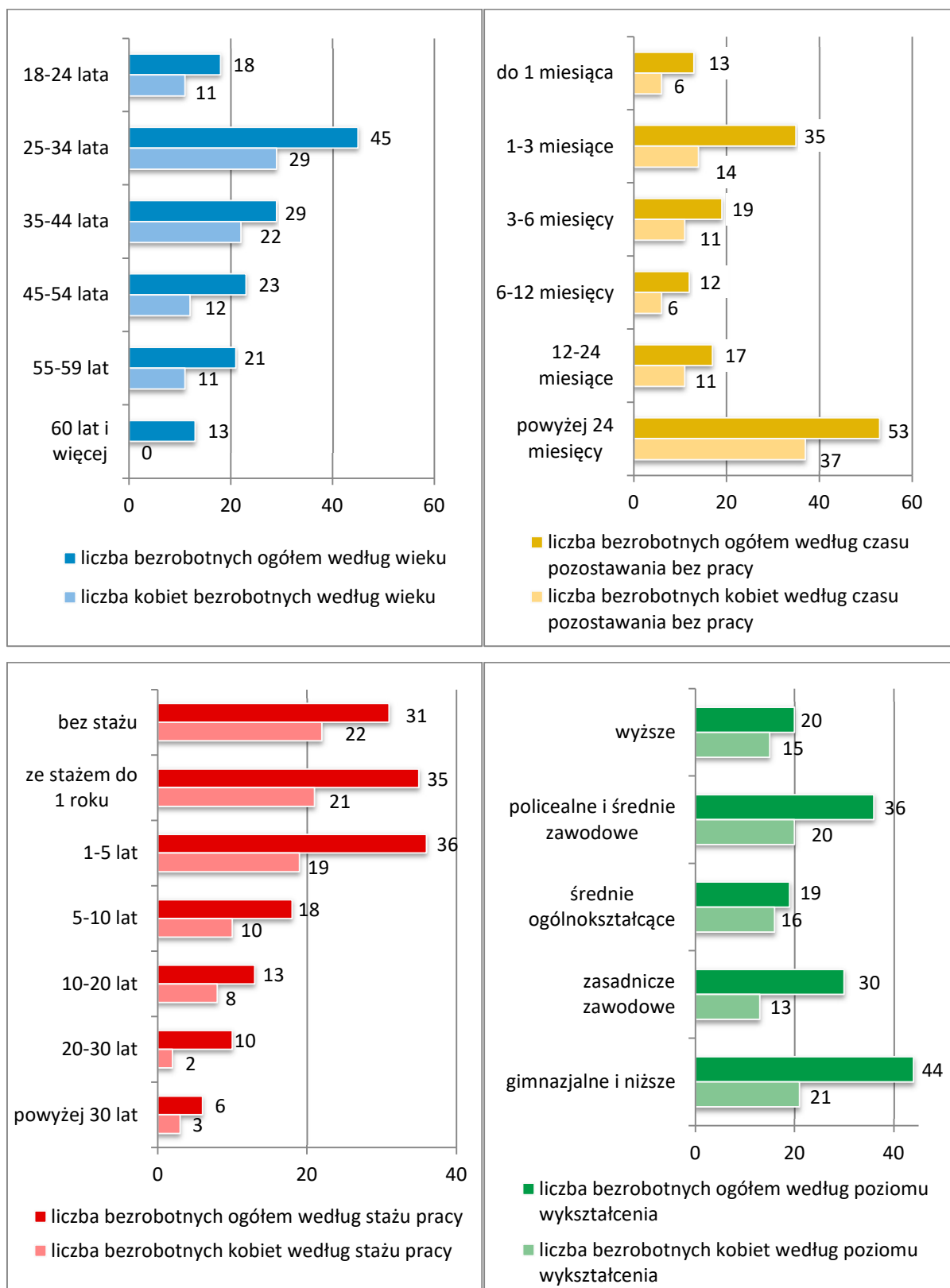


Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Na koniec 2019 roku wśród osób bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (45 osób, w tym 29 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 24 miesięcy (53 osoby, w tym 37 kobiet), osoby z krótkim stażem pracy od 1 roku do 5 lat (36 osób, w tym 19 kobiet) oraz do 1 roku (35 osób, w tym 21 kobiet) a także bez stażu pracy (31 osób, w tym 22 kobiety), jak również osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (44 osoby, w tym 21 kobiet).

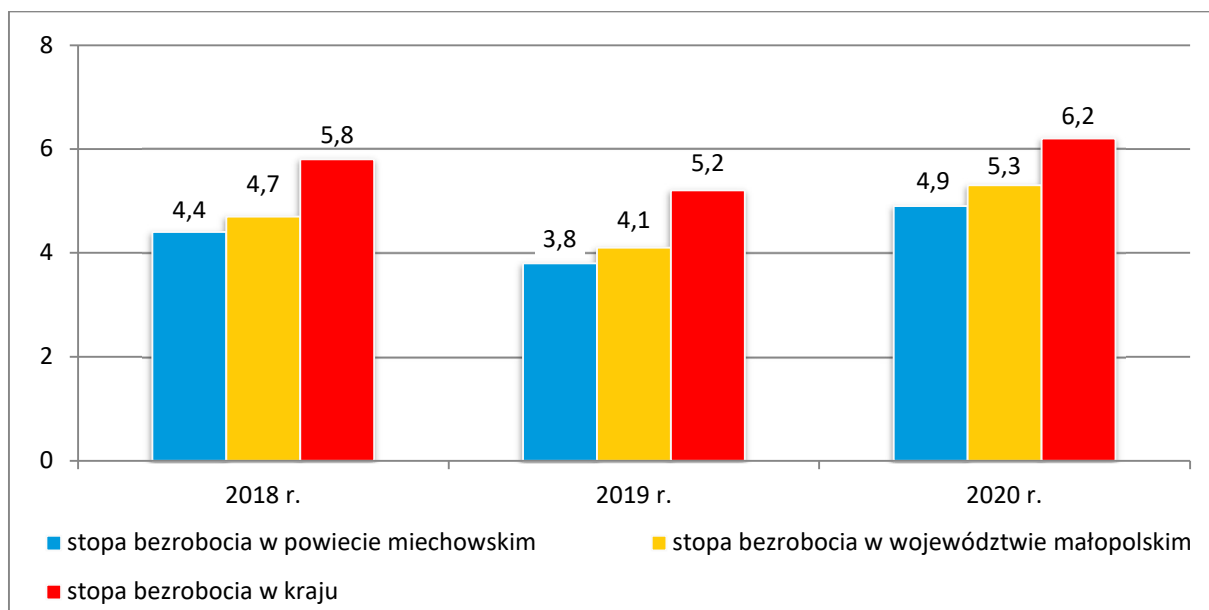
Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 12-15. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia


Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Miechowie.

W latach 2018-2020 stopa bezrobocia w powiecie miechowskim była niższa niż w województwie małopolskim i znacznie niższa niż w kraju. Na uwagę zasługuje fakt iż w 2020 roku nastąpił wzrost stopy bezrobocia zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Stopa bezrobocia w powiecie miechowskim, w województwie małopolskim i w kraju w latach 2018-2020 (w %)



Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Charsznica funkcjonują 4 szkoły podstawowe, w tym 2 szkoły niepubliczne, 1 przedszkole i 1 punkt przedszkolny oraz świetlica szkolna. Szkoły podstawowe prowadzą oddziały przedszkolne (3 z nich funkcjonują przy szkołach gminnych, a 2 przy szkołach niepublicznych).

Młodzież z gminy może kontynuować naukę, m.in. w Miechowie, gdzie znajdują się licea, technika i szkoły branżowe. W gminie działa także prywatny żłobek.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych i opieki nad dziećmi do lat 3. funkcjonujących w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe i opieki nad dziećmi do lat 3. w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa im. A. Malatyńskiego w Miechowie-Charsznicy	ul. Szkolna 14, 32-250 Charsznica
2.	Szkoła Podstawowa w Tczycy	Tczyca 177, 32-250 Charsznica
3.	Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Swojczanach	Swojczany 200, 32-250 Charsznica
4.	Szkoła Podstawowa w Pogwizdowie	Pogwizdów 58, 32-250 Charsznica
5.	Przedszkole Samorządowe w Charsznicy	ul. Skowrona 1b/1, 32-250 Charsznica
6.	Punkt Przedszkolny w Tczycy	Tczyca 177, 32-250 Charsznica
7.	Żłobek „Wesoła Misie”	ul. Miechowska 2, 32-250 Charsznica

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 509 uczniów oraz 145 dzieci do zlokalizowanych w szkołach oddziałów przedszkolnych (w tym 69 do oddziałów niepublicznych), z kolei do przedszkola publicznego wraz z punktem przedszkolnym chodziło łącznie 104 dzieci.

W placówkach oświatowych pracowało 119 nauczycieli (w tym 103 w szkołach i 16 w przedszkolach, punktach i oddziałach). Żłobek gminny dysponował z kolei 20 miejscami dla najmłodszych dzieci, nad którymi pieczę sprawowało 3 opiekunów.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie są objęci pomocą pedagoga szkolnego, logopedy, pielęgniarki i doradcy zawodowego.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne.

Wśród działań w zakresie rozwoju placówek oświatowych w gminie wymienia się przede wszystkim konieczność dokończenia remontu i modernizację obiektów, wydłużenie czasu pracy oddziałów przedszkolnych, zatrudnienie psychologa

i neurologopedy, wyposażenie placówek w nowoczesne rozwiązania technologiczne, uzupełnienie pomocy dydaktycznych oraz zorganizowanie efektywnego kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami, a także rozszerzenie oferty zajęć rozwijających zainteresowania uczniów.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Charsznica są Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Miechowie-Charsznicy.

Ośrodek rozbudza i zaspokaja zainteresowania i potrzeby kulturalne mieszkańców gminy poprzez organizowanie imprez artystycznych i rozrywkowych, a także prowadzenie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania poprzez sztukę. Tworzy również warunki do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego; zajmuje się gromadzeniem oraz dokumentowaniem dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz kultywowaniem tradycji regionalnych. Przy Ośrodku działają sekcje: plastyczna, wokalna, nauki gry na instrumentach, karate i tenisa stołowego a także zespoły – „Elefantes”, „Bohema”, „Śpiewające struny” oraz Zespół Ludowo-Folklorystyczny „Charszniczanka”. Placówka sprawuje także opiekę merytoryczną nad orkiestrami dętymi: „Hejnał” z Chodowa, „Tempo” z Miechowa-Charsznicy i Parafialnej z Tczycy.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku księgozbiór biblioteki liczył 21.097 woluminów, liczba czytelników wyniosła 314, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 10.048 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet. Na wyposażeniu biblioteki jest 7 komputerów, w tym 5 podłączonych do sieci Internet i dostępnych dla czytelników. Obok podstawowej działalności Biblioteka

prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne, lekcje biblioteczne i spotkania autorskie.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy	ul. Kolejowa 1, 32-250 Charsznica
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

Gmina Charsznica posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Sztandarową imprezą w gminie są organizowane cyklicznie Charsznickie Dni Kapusty, a do innych, ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą m.in.: Piknik Rodzinny „Aktywnie, proekologicznie z domieszką wspólnej zabawy”, Charsznicki Wieczór Jasełkowy, Koncert Muzyczny na „Dzień Kobiet”, Koncert „Niepodległa”, Muzyczne Zakończenie Roku, Sportowe Powitanie Wiosny, a także brevety rowerowe, spływy kajakowe, marsze i biwaki.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. W jej skład wchodzi m.in.: Hala sportowa w Miechowie-Charsznicy, kompleks sportowy Orlik 2012 oraz Stadion Sportowy LKS Spartak w Miechowie-Charsznicy, a także mała infrastruktura turystyczna i rekreacyjna, jak wiaty i place zabaw. Istotne znaczenie sportowo-rekreacyjne ma również infrastruktura wokół Zalewu w Tczycy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Hala sportowa w Charsznicy	ul. Mickiewicza 1a, 32-250 Charsznica
2.	Kompleks sportowy „Orlik 2012”	ul. Mickiewicza 1b, 32-250 Charsznica
3.	Stadion sportowy LKS Spartak	ul. Sportowa 5a, 32-250 Charsznica
4.	Zalew Tczycza	Tczycza, 32-250 Charsznica

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

Gmina Charsznica posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe, które przesądają o jej turystycznym potencjale. Na jej terenie znajduje się hotel z restauracją i basenem, zalew wodny, hala sportowa, korty tenisowe i boiska sportowe. Są trasy rowerowe oraz szlaki turystyczne (szlak bożogrobców z zabytkowym kościołem w Uniejowie Parceli) oraz otoczony lasem jeden z najdłuższych tuneli kolejowych w Polsce.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Charsznica funkcjonują 2 zakłady opieki zdrowotnej oraz działają 3 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy	ul. Miechowska 52, 32-250 Charsznica
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy	ul. Żarnowiecka 30, 32-250 Charsznica
3.	Apteka w Charsznicy	ul. Żarnowiecka 30, 32-250 Charsznica
4.	Apteka w Charsznicy	ul. Żarnowiecka 50a, 32-250 Charsznica
5.	Apteka w Charsznicy	ul. Miechowska 6, 32-250 Charsznica

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była niższa niż w latach 2018-2019 (24.098 w 2018 r., 24.266 w 2019 r., 23.481 w 2020 r.), podobnie jak liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (26.830 w 2018 r., 26.662 w 2019 r., 25.326 w 2020 r.). Wpływ na spadek liczby porad udzielonych w 2020 roku miała pandemia COVID-19.

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy, w którym w 2020 r. zatrudnione były 32 osoby, w tym 21 pracowników na podstawie umowy o pracę (na łącznie 19,25 etatach) i 11 osób na podstawie umów cywilnoprawnych. Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych grupach zawodowych kształtowało się

następująco: lekarze zatrudnieni na podstawie umowy o pracę – 6 osób 3,50 etatu, pielęgniarki i położne zatrudnione na podstawie umowy o pracę – 9 osób (9 etatów), pomoc stomatologiczna zatrudniona na podstawie umowy o pracę – 1 osoba (1 etat), obsługa administracyjna i kadrowa zatrudniona na podstawie umowy o pracę – 3 osoby (3 etaty), obsługa gospodarcza zatrudniona na podstawie umowy o pracę 3 osoby (2,75 etatu).

Liczba zadeklarowanych pacjentów do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej na koniec 2020 roku wynosiła 5 819 (w tym 926 dzieci), do pielęgniarek środowiskowych – 5 902 osoby (w tym 931 dzieci), do położnej środowiskowej – 2.921 (w tym 444 dzieci). W analizowanym roku lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili 22.705 porad lekarskich (w tym 504 teleporady związane z rozpoznaniem COVID-19) oraz przeprowadzili 135 wizyt domowych, w poradni dla dzieci udzielono 3 157 porad, w poradni stomatologicznej – 2 082 porady, w tym 687 porad dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia (wykonano 67 usług protetycznych), w poradni ginekologicznej – 770 porad, w poradni psychologicznej – 965 porad psychologicznych i terapeutycznych, w tym 387 u dzieci, położne przeprowadziły 113 wizyt patronażowych, pielęgniarki wykonały 1 607 zabiegów w gabinetach zabiegowych.

W punkcie szczepień przeprowadzane były szczepienia obowiązkowe oraz zalecane zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień ochronnych. Szczepienia prowadzone były przeciwko: błonicy, tężcowi, krztuścowi, odrze, śwince, różyczce, chorobie Hainego-Madina, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, gruźlicy, pneumokokom, rotawirusom, meningokokom typu C. W okresie sprawozdawczym wykonano 950 szczepień: 630 dla dzieci 0-7 lat, 117 dla dzieci 8-18 lat i 203 dla dorosłych.

W szkołach prowadzane były badania bilansowe oraz testy przesiewowe, w tym ocena rozwoju fizycznego, układu ruchu, w tym zniekształceń statycznych kończyn dolnych, bocznego skrzywienia kręgosłupa i nadmiernej kifozy piersiowej, zez, ostrości wzroku, widzenia barw, słuchu, ciśnienia tętniczego. Gabinet medycyny szkolnej obejmował opieką 565 uczniów. W szkołach w 604 przypadkach udzielono pomocy doraźnej oraz wykonano 1 520 badań przesiewowych.

W analizowanym roku w Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Charsznicy wykonano również: 389 badań USG, 80 badań cytologicznych i 11 badań biocenozy, 385 badań EKG, od 2.494 pacjentów pobrano materiał do badań analitycznych i zrealizowano 12.066 badań diagnostycznych, a także prowadzone były akcje wczesnego wykrywania chorób, takie jak: mammografia.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne (w tym w warunkach zamkniętych) oraz opiekę nocną i świąteczną dla mieszkańców gminy realizują placówki funkcjonujące poza gminą, m.in. Szpital Św. Anny w Miechowie (ul. Szpitalna 3, 32-200 Miechów).

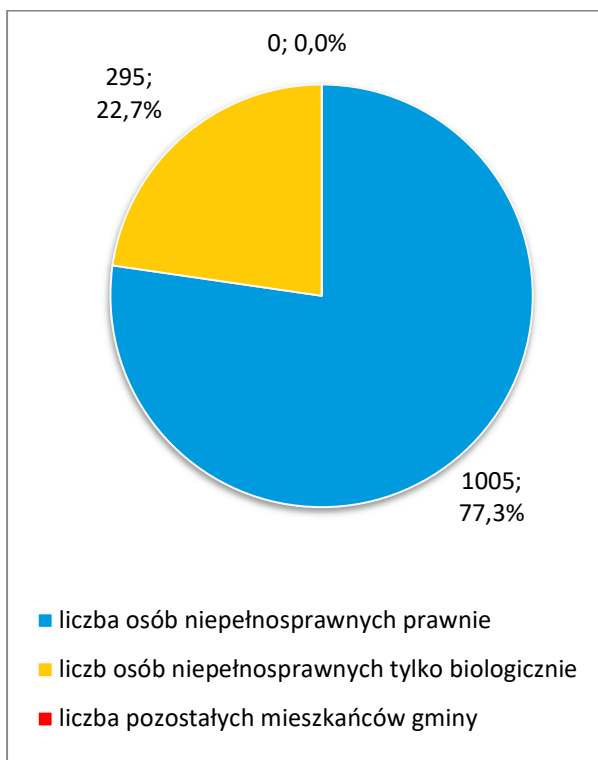
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

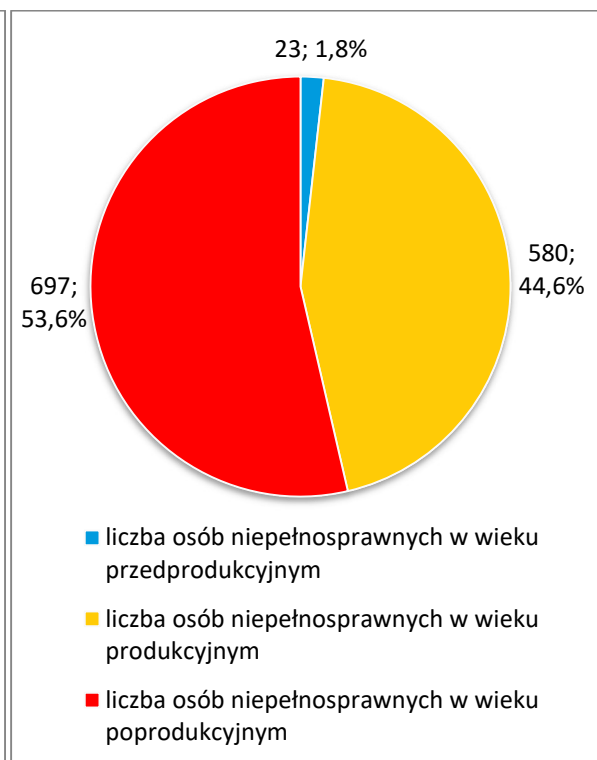
W 2002 roku w gminie Charsznica mieszkało 1.300 osób niepełnosprawnych, w tym 624 mężczyzn i 676 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (1.005 osób), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 295 osób.

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 16,4%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku poprodukcyjnym (697 osób) i produkcyjnym (580 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku



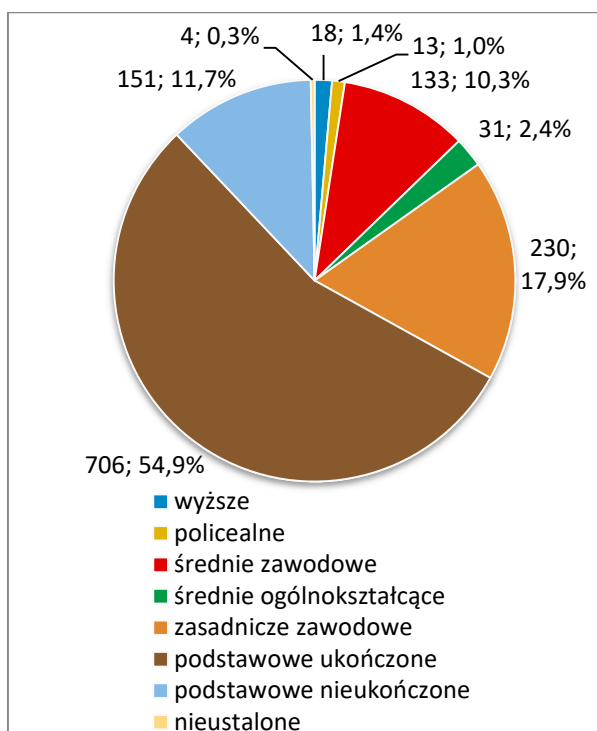
Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku



Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 13% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 42,3%.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku**Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku**

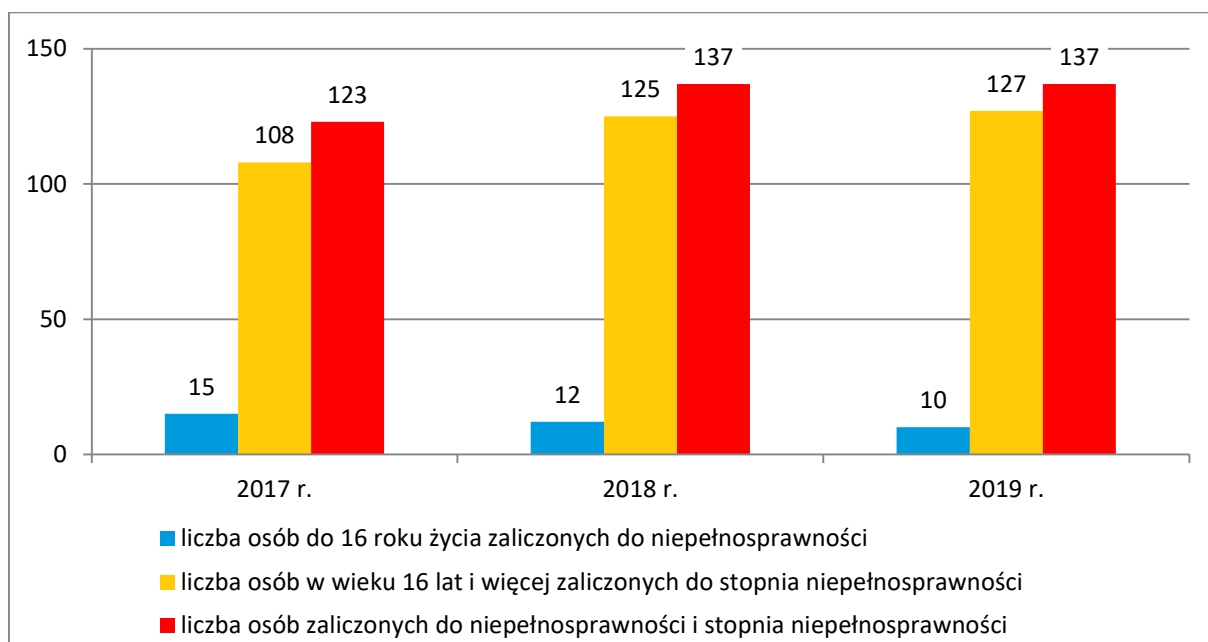
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (706 osób). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (1.069 osób).

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Charsznica zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Miechowie. Według jego danych, w latach 2017-2019 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) zmniejszała się z roku na rok (15 w 2017 r., 12 w 2018 r., 10 w 2019 r.), natomiast liczba wydanych w orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16

roku życia) w latach 2019-2020 była wyższa niż w 2018 roku (108 w 2017 r., 125 w 2018 r., 127 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Miechowie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019



Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Miechowie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami

są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

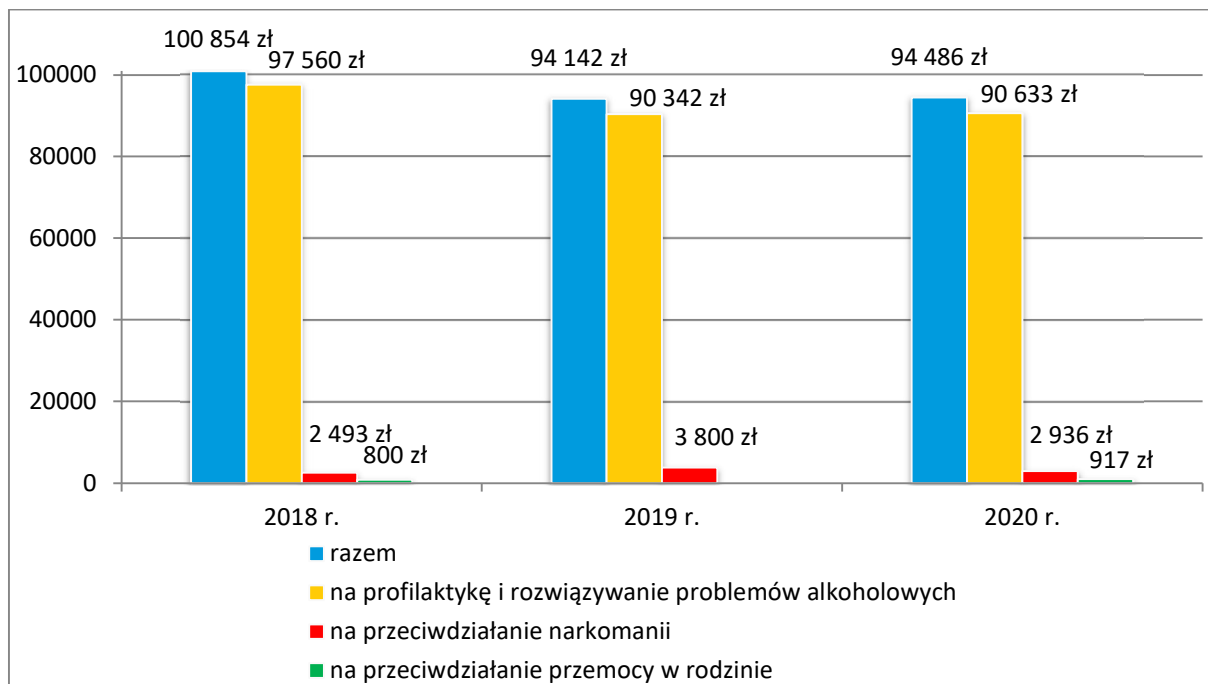
wyszczególnienie		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Charsznica w latach 2018-2020.

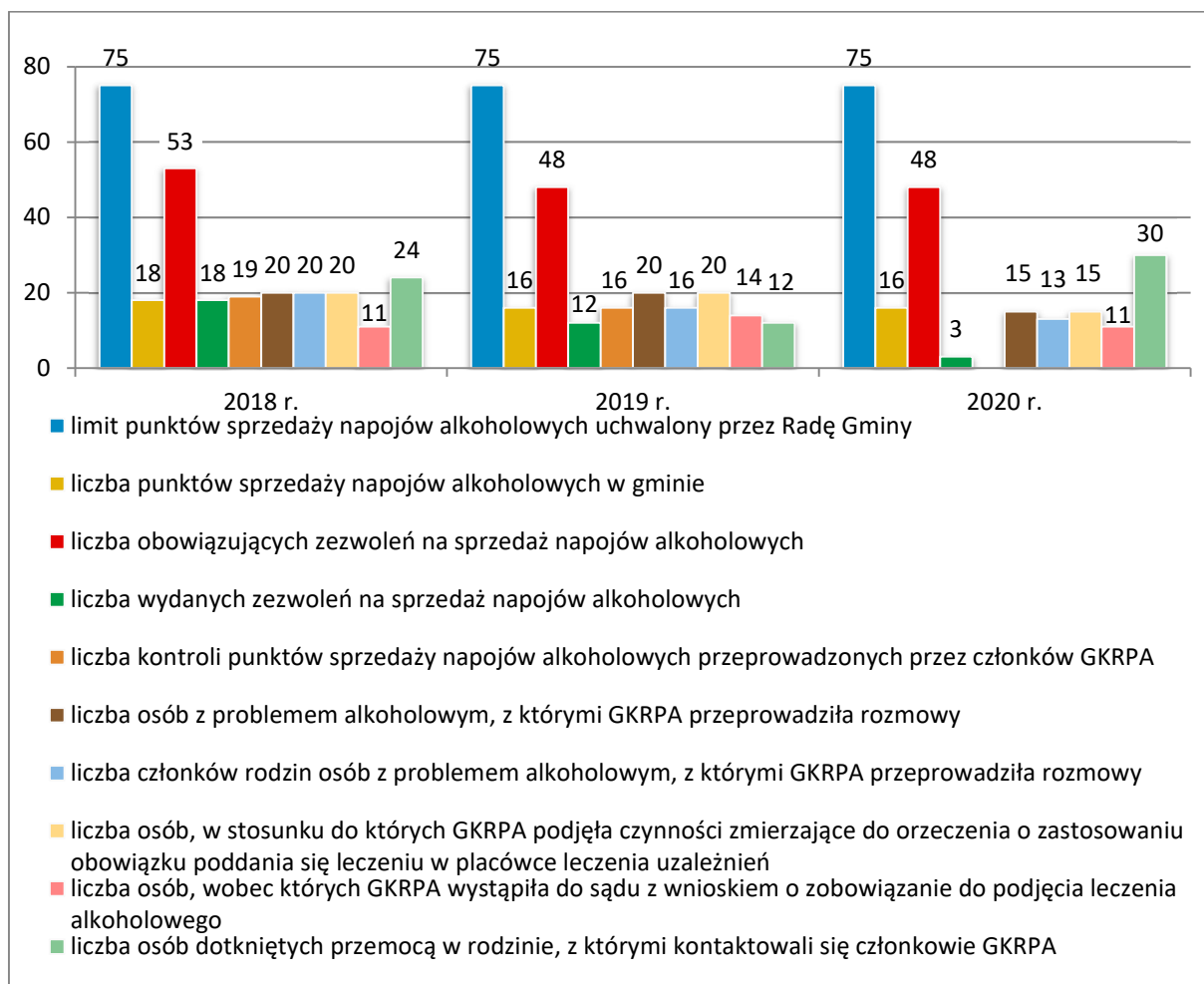
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020



Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

W latach 2019-2020 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była mniejsza niż w 2018 roku (100.854 zł w 2018 r., 94.142 zł w 2019 r., 94.486 zł w 2020 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Charsznica, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2018-2020

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

W latach 2018-2020 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (po 75), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na zbliżonym poziomie (18 w 2018 r., po 16 w latach 2019-2020). W latach 2019-2020 liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była niższa niż w 2018 roku (53 w 2018 r., po 48 w latach 2019-2020), a liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2020 roku sześciokrotnie niższa niż w 2018 roku (18 w 2018 r., 12 w 2019 r., 3 w 2020 r.). W latach 2018-2019, w każdym roku przeprowadzono kilkanaście kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (19 w 2018 r., 16 w 2020 r.), a w 2020 r. nie przeprowadzano takich kontroli.

W 2020 roku liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była niższa niż w latach 2018-2019 (po 20 w latach 2019-

2020, 15 w 2020 r.), a liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi Komisja przeprowadzała rozmowy zmniejszała się z roku na rok (z 20 w 2018 r. do 13 w 2020 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała także czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do po 20 osób w latach 2018-2019, i 15 w 2020 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 11 osób w 2018 r., 14 osób w 2019 r. i 11 osób w 2020 r.).

W latach 2018-2020 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 11, 6 i 15 osobami doznającymi przemocy w rodzinie oraz z odpowiednio 11, 6 i 15 sprawcami przemocy w rodzinie, a w 2018 roku także z 2 świątkami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Charsznicy – Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień, i ich rodzin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w Miechowie – Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia przy Szpitalu św. Anny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Interwencji Kryzysowej, a także gminne placówki oświatowe i kulturalne, Policja, kluby sportowe „Spartak”, szkolny związek sportowy „ULKS” i inne organizacje pozarządowe oraz parafie rzymsko-katolickie.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Charsznicy	ul. Miechowska 52, 32-250 Charsznica
Posterunek Policji w Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Miechów-Charsznica
Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia przy Szpitalu św. Anny w Miechowie	ul. Szpitalna 3, 32-200 Miechów
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie	ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów
Punkt Interwencji Kryzysowej w Miechowie	ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów
Komenda Powiatowa Policji w Miechowie	ul. Prusa 3, 32-200 Miechów

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

W Punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin pomoc świadczy certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień. W 2020 roku w Punkcie objęto wsparciem 21 osób z problemem alkoholowym, którym udzielono 305 porad, oraz 15 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym, którym udzielono 15 porad.

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy objął wsparciem 2 osoby z powodu alkoholizmu, nie udzielał natomiast pomocy w związku narkomanią i przemocą w rodzinie. Ośrodek zapewniał również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2020 roku Zespół prowadził 25 procedur „Niebieskie Karty”.

Według danych Posterunku Policji w Charsznicy, w 2020 roku na terenie gminy odnotowano 4 przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów i konkursów profilaktycznych, jednorazowych pogadań i prelekcji, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W 2020 roku programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży objęto 126 uczniów, 8 nauczycieli i 96 rodziców, w realizacji innych programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży wzięło udział 303 uczniów, 36 nauczycieli i 111 rodziców, a w konkursach profilaktycznych – 110 osób. Prowadzona w analizowanym roku działalność profilaktyczna była ograniczona z uwagi na pandemię COVID-19.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Charsznica zjawisko bezdomności występuje a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy. W 2019 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 3 osoby, a w 2018 i 2020 r. – po 4 osoby. Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych.

Na podstawie informacji Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, na terenie województwa małopolskiego, według stanu na 1 września 2021 roku funkcjonują 22 placówki zapewniające tymczasowe schronienie osobom bezdomnym. Są to noclegownie, schroniska, schroniska z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalnie.

Najbliżej Charsznicy znajduje się Schronisko im. Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Miechowie (ul. Konopnickiej 11, 32-200 Miechów). Z kolei schroniska z usługami opiekuńczymi zlokalizowane są w Krakowie: Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet (ul. Sołtysowska 13c, 31-589 Kraków) oraz Noclegownia i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn (ul. K. Makuszyńskiego 19 a, 31-752 Kraków).

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Charsznica czuwa Komenda Powiatowa Policji w Miechowie (ul. Prusa 3, 32-200 Miechów), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Charsznicy (ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica).

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Miechowie, w 2019 roku na terenie gminy Charsznica stwierdzono 55 przestępstw, wśród których dominowały przestępstwa polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (18 przypadków), oszustwie (8), kradzieży cudzej rzeczy (4), uchylaniu się od obowiązku płacenia alimentów, znęcaniu nad rodziną i groźbach karalnych (po 4 przypadki). W przypadku stwierdzonych przestępstw ujawniono 33 podejrzanych

(wszyscy byli pełnoletni) oraz 39 pokrzywdzonych. W analizowanym roku w gminie ujawniono łącznie 30 zdarzeń drogowych (w tym 24 kolizje i 6 wypadków).

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	18
oszustwo	8
uchylanie się od płacenia alimentów	4
kradzież cudzej rzeczy	4
kradzież z włamaniem	2
groźby karalne	4
znęcanie się nad rodziną	4
uszkodzenie cudzej rzeczy	2
przywłaszczenie cudzej rzeczy	2
uszkodzenie ciała	1
zgwałcenie	1
znieważenie	1
znieważenie funkcjonariusza publicznego	1
naruszenie zakazu sadowego	1
nielegalne posiadanie broni	1
naruszenie tajemnicy korespondencji/podstęp	1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Miechowie.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie udzielają mieszkańcom porad dotyczących m.in. mechanizmów oszustw, bezpieczeństwa w sieci, przemocy domowej.

Istotne znaczenie dla mieszkańców gminy ma również bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie funkcjonuje 14 jednostek ochotniczych straży pożarnych, w tym 3 włączone w struktury Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – Ochotnicza Straż Pożarna w Charsznicy, Ochotnicza Straż Pożarna w Podlesicach i Ochotnicza Straż Pożarna w Tczycy. W szeregach ochotniczych straży pożarnych w gminie Charsznica służbę pełni około 350 strażaków i strażaczek.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Charsznica zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2020 roku kadrę GOPS-u stanowiło 11 osób, w tym kierownik i 4 pracowników socjalnych. Ośrodek zatrudniał także pracowników na umowy cywilno-prawne – osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W analizowanym roku, dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego, nastąpiła zmiana organizacji pracy w Ośrodku poprzez wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na oddzieleniu postępowań administracyjnych od pracy socjalnej i usług oraz poprawę jakości obsługi osób zgłaszających się po pomoc. Utworzono 2 zespoły składające się z 4 pracowników socjalnych i dokonano nowego podziału obowiązków w celu optymalnego wykorzystania kompetencji zawodowych pracowników.

W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie

gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra GOPS-u w 2020 roku

wyszczególnienie	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	4
pozostali pracownicy	6

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

W latach 2018-2020 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie rosły z roku na rok (8.860.877 zł w 2018 r., 10.185.048 zł w 2019 r., 12.337.046 zł w 2020 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki wzrosły z 4.380.472 zł w 2018 roku do 6.850.427 zł w 2020 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2018-2020

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2018 r.	w 2019 r.	w 2020 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	2.493	3.800	2.936
przeciwdziałanie alkoholizmowi	97.560	90.342	87.697
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	0	0	800.083
Ośrodki wsparcia	574.781	645.446	556.945
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	800	0	917
składki na ubezpieczenia zdrowotne	25.300	20.635	17.918
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	84.443	77.439	77.716
dodatki mieszkaniowe	3.664	2.664	2.241
zasiłki stałe	244.223	256.676	233.687
Ośrodek Pomocy Społecznej	449.737	553.727	537.774
jednostki specjalistycznego poradnictwa, ośrodki interwencji kryzysowej	18.392	11.242	13.170
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	265.512	222.139	245.088

pomoc w zakresie dożywiania	82.676	79.839	86.888
pozostała działalność	184.213	297.261	337.867
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	0	0	18.370
rodzina			
świadczenie wychowawcze	4.380.472	5.532.580	6.850.427
świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.128.516	2.036.670	2.094.838
wspieranie rodziny	278.156	280.738	274.544
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	0	0	39.780
rodziny zastępcze	0	0	0
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	6.488	6.073
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	39.939	67.362	52.087
ogółem	8.860.877	10.185.048	12.337.046
w tym w budżecie GOPS-u	8.126.912	9.366.856	10.765.058

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

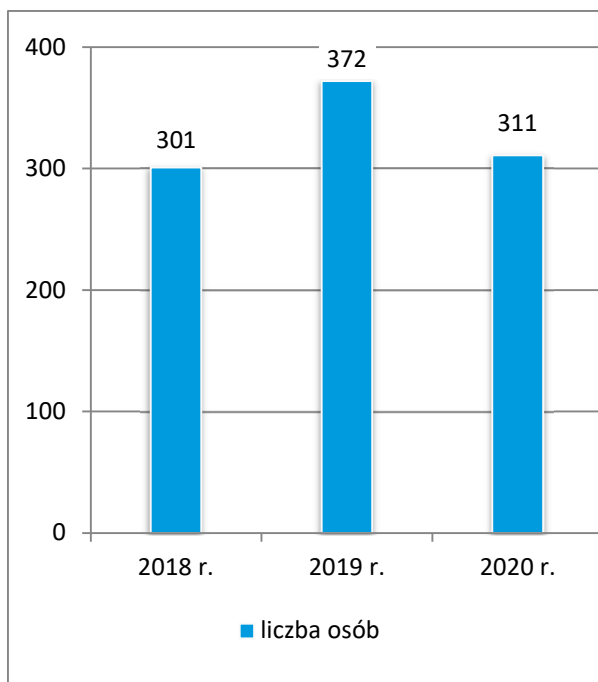
W 2020 roku liczba osób w gminie, którym udzielono pomocy i wsparcia była niższa niż w 2019 roku, lecz wyższa niż w 2018 roku (301 w 2018 r., 372 w 2019 r., 311 w 2020 r.). Z kolei liczba osób i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, zmniejszała się z roku na rok (z odpowiednio: 170 i 377 w 2018 r. do odpowiednio 148 i 292 w 2020 r.).

Świadczenie pieniężne w 2020 roku otrzymało więcej rodzin niż w 2019 roku, lecz mniej niż w 2018 roku (131 w 2018 r., 121 w 2019 r., 124 w 2020 r.), podobnie, jak świadczenie niepieniężne (69 w 2018 r., 56 w 2019 r., 57 w 2020 r.).

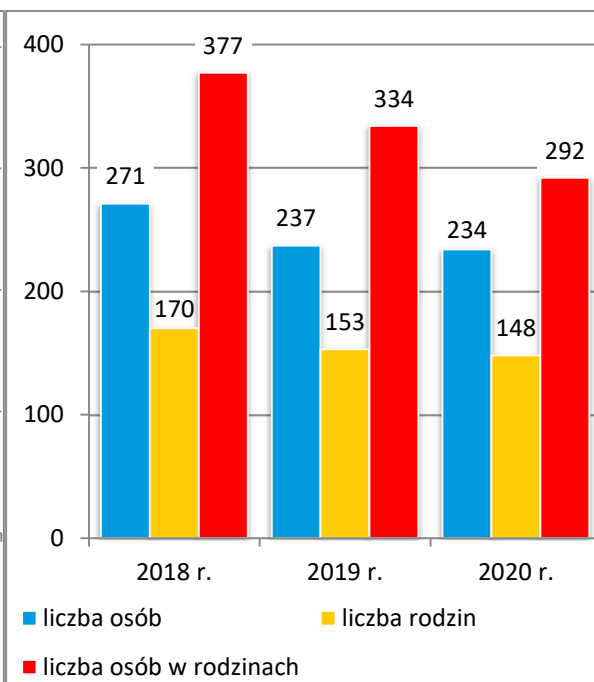
W latach 2019-2020 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy była wyższa niż w 2018 roku (231 w 2018 r., 298 w 2019 r., 295 w 2020 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2018-2020 udzielono pomocy i wsparcia

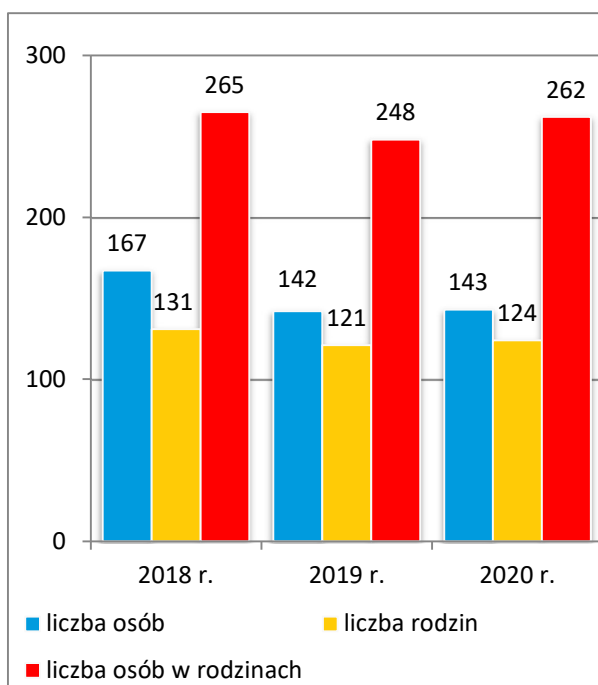


Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie

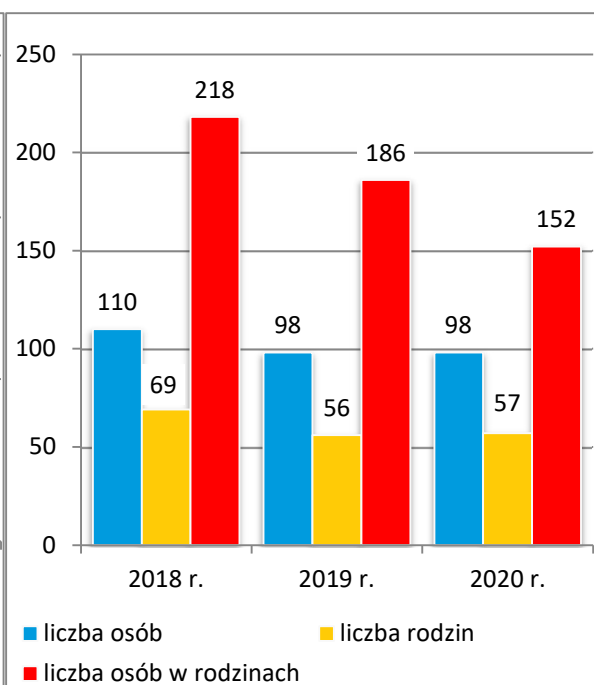


Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie pieniężne



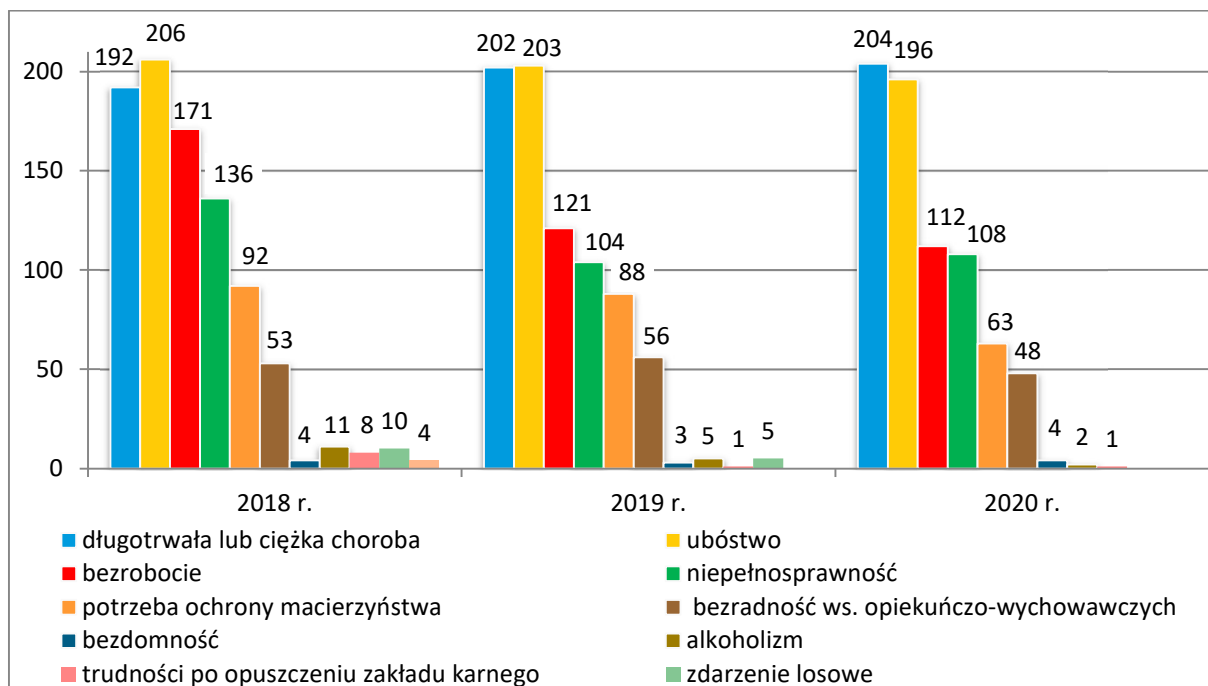
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie niepieniężne



Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2018-2020 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, żyjące w ubóstwie, zmagające się z niepełnosprawnością i bezrobociem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 (liczba osób w rodzinach)



Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

W latach 2018-2020 liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby utrzymywała się na zbliżonym poziomie, przy czym w 2020 roku choroba stała się główną przyczyną przyznawania wsparcia w gminie (odpowiednio 206 i 192 w 2018 r., 203 i 202 w 2019 r., 196 i 204 w 2020 r.). Jednocześnie stale zmniejszała się liczba korzystających ze świadczeń w związku z bezrobociem (ze 171 w 2018 r. do 112 w 2020 r.), niepełnosprawnością (ze 136 w 2018 r. do 108 w 2020 r.) oraz potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (z 92 w 2018 r. do 63 w 2020 r.). Na zbliżonym poziomie utrzymywała się z kolei liczba osób w rodzinach zmagających się z bezzadnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (53 w 2018 r., 56 w 2019 r., 48 w 2020 r.). Na uwagę

zasługuje niewielka odbiorców pomocy społecznej dotkniętych alkoholizmem (11 w 2018 r., 5 w 2019 r. i 2 w 2020 r.) oraz przemocą w rodzinie (4 w 2018 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2018-2020

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężne	zasiłek stały	49	47	43	244.223	256.675	233.687
	zasiłek okresowy	62	54	44	43.544	41.706	34.465
	zasiłek celowy	123	103	103	79.238	74.072	97.320
niepieniężne	posiłek	85	75	63	44.147	41.498	19.119
	schronienie	0	0	1	0	0	649
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	3	0	0	13.700
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	32	30	36	655.888	751.447	799.435
usługi	usługi opiekuńcze	24	19	28	88.616	66.059	54.385
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	13	0	0	49.600	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5	4	3	27.845	756	19.800
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	162*	136*	94*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
indywidualne programy	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X

wspieranie rodziny i pieczy	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	5* (2)	8* (2)	12* (2)	X	X	X
	liczba dzieci w pieczy zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2018-2020 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2019-2020 liczba osób nim objętych utrzymywała się na tym samym poziomie (po 103) i była niższa niż w 2018 roku (123).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w 2018 roku oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2020. Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2018-2020 liczba osób objętych posiłkiem stale zmniejszała się (z 85 w 2018 r. do 63 w 2020 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2018-2020 było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Ich liczba w 2020 roku była wyższa niż w latach 2018-2019 (32 w 2018 r., 30 w 2019 r., 36 w 2020 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2018-2020 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, stale zmniejszała się (ze 162 w 2018 r. do 94 w 2020 r.).

Wśród usług istotne znaczenie miało także świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, także dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2020 roku była wyższa niż w latach 2018-2019 (24 w 2018 r., 19 w 2019 r., 28 w 2020 r.), a liczba osób objętych specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi podobna (5 w 2018 r., 4 w 2019 r., 3 w 2020 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W latach 2018-2020 z rodzinami wymagającymi wsparcia pracowało 2 asystentów rodziny, pod opieką których pozostawało od kilku do kilkunastu rodzin (5 w 2018 r., 8 w 2019 r., 12 w 2020 r.). Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”.

W gminie realizowany był również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 257 kart dla 123 rodzin, a rok później 116 kart (68 tradycyjnych i 48 elektronicznych) dla 25 rodzin. Łącznie Kartę Dużej Rodziny w gminie posiadają 273 rodziny.

W latach 2018-2020 GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2019 roku Zespół prowadził 24, a rok później 25 procedur „Niebieskie Karty”.

W latach 2018-2020 Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia

wychowawcze. W 2019 roku świadczenie wypłacono dla 724 rodzin, w tym 1.207 dzieci, a w 2020 roku dla 771 rodzin, w tym 1.224 dzieci.

W latach 2018-2020 GOPS zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba zmniejszała się z roku na rok (z 10.662 w 2018 r. do 8.721 w 2020 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 8.365 w 2018 r. do 6.621 w 2020 r.) oraz zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.818 w 2018 r. do 1.614 w 2020 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	8.365	7.556	6.621
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.818	1.722	1.614
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	225	227	259
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	84	69	51
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	42	45	48
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	128	97	128
ogółem			
liczba świadczeń	10.662	9.716	8.721
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	23	12	12
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	1	0	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

W analizowanym okresie GOPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2018-2020 GOPS wypłacił odpowiednio 23, 12 i 12 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 11.987, 7.440 i 7.440 zł.

W 2018 roku Ośrodek przyznał 1 jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2018-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była większa niż w 2020 roku (15 w 2018 r., 14 w 2019 r., 9 w 2020 r.), a liczba świadczeń spadała z roku na rok (z 291 w 2018 r. do 219 w 2020 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	15	14	9
liczba przyznanych świadczeń	291	256	219
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	116.890	104.330	90.350

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

W latach 2018-2020 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności, m.in. współpracował z Bankiem Żywności w zakresie dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących oraz brał udział w programie „Wspieraj seniora”, w ramach którego zapewniano usługi wsparcia w związku z obowiązującym stanem epidemii.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Charsznica, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują: Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakład Aktywności Zawodowej, Klub Integracji Społecznej oraz Dom Opieki Caritas Diecezji Kieleckiej. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Środowiskowy Dom Samopomocy w Jelczy, Jelcza 219, 32-250 Charsznica	Zakres oferowanych usług: przygotowanie do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Kategoria klienta: osoby przewlekłe psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie.
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Podlesicach, Podlesice 37a, 32-250 Charsznica	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa poprzez terapię zajęciową dla umożliwienia jak najpełniejszego uczestniczenia w życiu codziennym. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną.
Zakład Aktywności Zawodowej w Witowicach, Witowice 60a, 32-250 Charsznica	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja zawodowa, społeczna i lecznicza; Zakład podzielony na dział obsługowo-rehabilitacyjny o dział produkcyjny. W dziale produkcyjnym są: trzy pracownie: pracownia wikliny, pracownia garncarstwa i ceramiki, pracownia decoupage, w których zatrudnionych 30 pracowników. Kategoria klienta: osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.
Klub Integracji Społecznej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Charsznicy, ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica	Zakres oferowanych usług: świadczenie usług służących reintegracji społecznej i zawodowej. Kategoria klienta: osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, z niepełnosprawnością, uzależnione, opuszczające zakłady karne, uchodźcy.
Dom Opieki Caritas Diecezji Kieleckiej w Charsznicy, ul. Młyńska 2, 32-250 Charsznica	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, usługi pielęgniarstwo-opiekuńcze, terapia zajęciowa, żywienia. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, samotne, niezaradne życiowo, przewlekłe chore.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie, ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie Miechowie, ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne, wsparcie w zakresie organizacji opieki i konsultacji lekarsko-pielęgniarskiej, terapii uzależnień, konsultacje prewencyjne. Kategoria klienta: osoby w kryzysie, ofiary przemocy.
Dom Pomocy Społecznej w Miechowie, ul. Warszawska 49a, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.
Dom Pomocy Społecznej w Mianocicach, Mianocice 51, 32-210 Książ Wielki	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.
Dom Spokojnej Starości „Betania” w Miechowie, ul. Ks. Skorupki 19, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku i przewlekle chore.
Zespół Placówek Opiekuńczo- Leczniczych DPS-Dom Kombatanta w Miechowie, ul. Szpitalna 1b, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zagorzycach, Zagorzyce 9, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: diagnoza, nauka, opieka, wychowanie i specjalistyczna terapia. Kategoria klienta: dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz z autyzmem.
Schronisko im. Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Miechowie, ul. Konopnickiej 11, 32-200 Miechów	Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, pomoc socjalna, wsparcie psychologiczne. Kategoria klienta: osoby bezdomne, mężczyźni.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miechowie,
ul. Sienkiewicza 20,
32-220 Miechów

Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie, Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Charsznica funkcjonuje ponad 20 organizacji pozarządowych, a samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie „Pomocne Serce”	ul. Młyńska 2, 32-250 Charsznica
2.	Stowarzyszenie Oświata w Gminie Charsznica	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
3.	Towarzystwo Przyjaciół Charsznicy	ul. Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
4.	Stowarzyszenie Pomocy Szansa	Witowice 60a, 32-250 Charsznica
5.	Stowarzyszenie „Szansa dla Młodych” zs. w Swojczanach	Swojczany 194, 32-250 Charsznica
6.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Pogwizdowie	Uniejów-Rędziny 72, 32-250 Charsznica
7.	Ludowy Klub Sportowy „Spartak” Charsznica	ul. Sportowa 5, 32-250 Charsznica
8.	Koło Gospodyń Wiejskich w Podlesicach	Podlesice 68, 32-250 Charsznica
9.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Jelczy	Jelcza 32b, 32-250 Charsznica
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Charsznicy	Kolejowa 20, 32-250 Charsznica
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Chodowie	Chodów, 32-250 Charsznica
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowcu	Dąbrowiec, 32-250 Charsznica
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jelczy	Jelcza 32b, 32-250 Charsznica
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinkowicach	Marcinkowice, 32-250 Charsznica
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Podlesicach	Podlesice, 32-250 Charsznica
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Swojczanach	Swojczany, 32-250 Charsznica
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Swojczanach- Suchej	Swojczany-Sucha, 32-250 Charsznica
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Szarkówce	Szarkówka, 32-250 Charsznica
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Tczycy	Tczycza, 32-250 Charsznica
20.	Ochotnicza Straż Pożarna w Uniejowie- Kolonii	Uniejów-Kolonia, 32-250 Charsznica
21.	Ochotnicza Straż Pożarna w Uniejowie- Rędzinach	Uniejów-Rędziny, 32-250 Charsznica
22.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbiu	Wierzbie, 32-250 Charsznica
23.	Ochotnicza Straż Pożarna w Witowicach	Witkowice, 32-250 Charsznica

Źródło: Starostwo Powiatowe w Miechowie.

14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY

W ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie przeprowadzono również badania ankietowe, które posłużyły identyfikacji mocnych stron gminy oraz czynników, które ograniczają jej rozwój, poznaniu opinii mieszkańców na temat dostępnej oferty i występujących problemów, a także wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu ich złagodzenia.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 28 wypełnionych anonimowo ankiet.

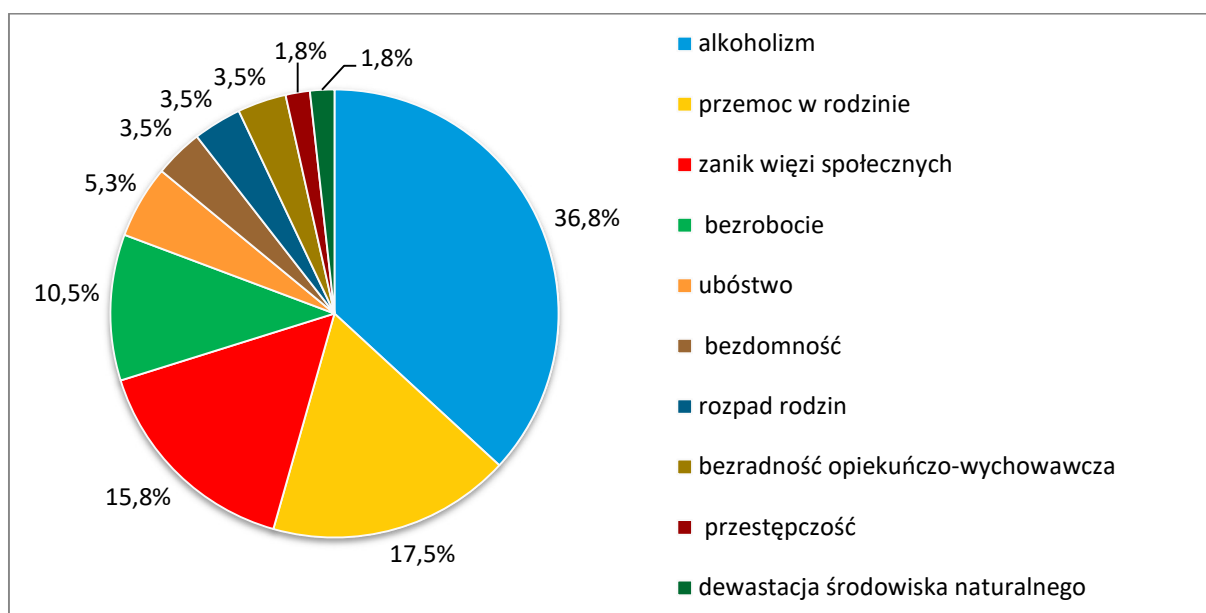
Ankietowani mieszkańcy, jako główne atuty swojej gminy, wskazali położenie na obszarze o czystym, nieskażonym środowisku. Zwrócili uwagę na znaczną liczbę dobrze prosperujących gospodarstw rolnych, dostrzegli także potencjał tkwiący w gminie, dający możliwość jej rozwoju.

Spośród ograniczeń mających negatywny wpływ na poziom i jakość życia, badani wymienili: trudną sytuację finansową gminy, zbyt małą liczbę miejsc pracy, zły stan dróg, utrudniony dostęp do komunikacji publicznej i brak perspektyw dla ludzi młodych.

Respondenci wypowiedzieli się również w kwestii inwestycji, jakie należy podjąć, aby gmina była bardziej atrakcyjna i przyjazna dla mieszkańca, oraz działań, które mogłyby integrować, aktywizować a także przyczynić się do łagodzenia a nawet rozwiązania problemów społecznych, jakich doświadczają. Na pierwszych miejscach wymienili zwiększenie liczby miejsc pracy, pozyskanie inwestorów oraz naprawę dróg i usprawnienie komunikacji publicznej. Następnie, badani wskazali na potrzebę utworzenia żłobka, klubu seniora oraz zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu. Do przedsięwzięć istotnych dla społeczności lokalnej zaliczyli również dokończenie budowy ścieżki rowerowej oraz zwiększenie liczby dostępnych rozrywek kulturalnych i sportowych.

Przedstawiciele środowiska lokalnego zapytano również o występujące w gminie problemy społeczne i niekorzystne zjawiska. Wśród nich ankietowani najczęściej wskazywali: alkoholizm, przemoc w rodzinie, zanik więzi społecznych i bezrobocie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Problemy i niekorzystne zjawiska występujące gminie



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Respondenci oceniali także dostępną w gminie w poszczególnych obszarach ofertę. I tak najwięcej badanych (48,1%) stwierdziło, że dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie nie jest wystarczający, 44,4% ankietowanych uznało, że oferta opieki przedszkolnej zaspokaja potrzeby w tym zakresie i tylu samo było odmiennego zdania, a po 33,3% badanych dobrze lub dostatecznie oceniło ofertę edukacyjną w gminie. Większość respondentów (57,1%) ocenę dobrą wystawiło gminnej ofercie kulturalnej, z kolei odpowiednio 35,7 i 21,4% badanych za dostateczny lub dobry uznało dostęp do placówek ochrony zdrowia, a 39,3% stwierdziło, że jest on niedostateczny. Lepiej ankietowani ocenili ofertę sportowo-rekreacyjną w gminie – zdaniem 39,3% z nich jest ona dobra, a w opinii 35,7% dostateczna. Zdecydowana większość respondentów (łącznie 82,1%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

Badanych poproszono również o ocenę działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom, zapytano ich także o skalę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie. Najlepszą ocenę uzyskały działania w zakresie

przeciwdziałania ubóstwu (53,6% ocen dostatecznych i 25% ocen dobrych) oraz uzależnieniom (50 ocen dostatecznych i 17,9% ocen dobrych), gorzej zostały ocenione działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu (34,6% ocen dostatecznych, 19,2% ocen dobrych, ale zarazem 46,2% ocen niedostatecznych). Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 89,3%) przyznała, że zna lub słyszała o przypadkach przemocy w gminie.

Badani identyfikowali także problemy dotyczące starszych mieszkańców gminy oraz osoby z niepełnosprawnością. W ich opinii seniorzy najpowszechniej zmagają się z przewlekłymi chorobami, doświadczają samotności, braku wsparcia ze strony rodziny, natomiast osoby z niepełnosprawnością są alienowane, walczą z barierami architektonicznymi, wykluczeniem komunikacyjnym oraz doświadczają trudności w dostępie do lekarzy specjalistów i rehabilitacji. Większość badanych (57,1%) stwierdziła, że w działaniach realizowanych na terenie gminy raczej nie uwzględnia się potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością.

W ostatnich pytaniach podjęto kwestię komunikacji między władzami gminy a jej mieszkańcami i poproszono o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Odpowiednio 35,7 i 14,3% ankietowanych dostatecznie i dobrze oceniło komunikację z przedstawicielami samorządu, a 32,1% niedostatecznie. Z kolei zdecydowana większość respondentów (łącznie 89,3%) wyraziła zadowolenie z bycia mieszkańcem gminy.

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 17. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ działalność w gminie klubu integracji społecznej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dobry dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3., opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej ▪ dobra współpraca podmiotów działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży ▪ działalność Punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin ▪ dobry dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ rozwinięta wśród dzieci i młodzieży działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ dobre rozpoznanie potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością w gminie	▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie ▪ niskie zarobki w gminie ▪ wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie ▪ nieodpowiednie warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej ▪ niewystarczający dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej ▪ brak w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych problemem przemocy w rodzinie ▪ niewystarczająca wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych skala działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

- świadczenie w gminie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- funkcjonowanie w gminie środowiskowego domu samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej, zakładu aktywności zawodowej i domu opieki
- dobrze wykwalifikowana i stale podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u
- odpowiednia jakość obsługi klienta pomocy społecznej
- pozyskiwanie dodatkowych środków z zewnątrz na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej
- istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej; podejmowanie z nimi współpracy, a także z przedstawicielami kościoła

- brak w gminie klubu seniora
- utrudniony dostęp do rehabilitacji i opieki geriatrycznej w gminie
- niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych
- istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie
- brak wolontariatu w gminie
- niski poziom aktywność społecznej mieszkańców gminy
- ograniczone możliwości finansowe gminy

Szanse

Zagrożenia

- wzrost aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy
- wzrost poziomu wykształcenia osób młodych
- możliwość pozyskania środków zewnętrznych na tworzenie lub rozwój przedsiębiorstw
- skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- dostęp do europejskich rynków pracy
- rozwój budownictwa socjalnego
- dostęp do szkoleń dla kadry pracującej z dziećmi i rodziną
- tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego

- wzrost poziomu bezrobocia w kraju i spadek dynamiki w gospodarce spowodowany epidemią Covid-19
- ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez ludzi młodych
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych oraz niechęć do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków
- rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością i osób w kryzysie bezdomności wymagających schronienia
- osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin

- | | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">▪ rosnąca świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny▪ dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych▪ dostęp do szkoleń dla kadry pomocy społecznej▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy▪ wzrost aktywności obywatelskiej▪ uruchomienie wolontariatu | <ul style="list-style-type: none">▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej▪ rosnąca liczba osób starszych▪ brak standaryzacji usług socjalnych dla osób starszych i z niepełnosprawnością▪ niezadawalający poziom życia osób starszych▪ zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej |
|--|---|

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Charsznica, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym;
- dalsze wspieranie osób i rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze i wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;

- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2022-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
2. **Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
3. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
4. **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w mieście oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Charsznica w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest:

wzmacnianie rodzin, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.

5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy klubu seniora.
8. Rozwijanie oferty działającego na terenie gminy Środowiskowego Domu Samopomocy.
9. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
12. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2022-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, gminne publiczne placówki zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, gminne niepubliczne placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
 2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
 3. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin bezradnych opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz opieki nad dziećmi do lat 3.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie rodzinnych imprez integracyjnych.
7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku.
8. Tworzenie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
10. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
11. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie punktu informacyjno-konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień oraz ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

6. Tworzenie w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, w razie potrzeby zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Punktem Interwencji Kryzysowej w Miechowie.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2022-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Miechowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miechowie, gminne niepubliczne placówki opieki nad dziećmi do lat 3., gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, punkty i ośrodki interwencji kryzysowej, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, lepszy dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, wydawniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.
4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

8. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
9. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
10. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
11. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym działającego w gminie klubu integracji społecznej oraz tworzenia spółdzielni socjalnych.
12. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego (m.in. w formie ciepłych posiłków) oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami świadczącymi wsparcie w tym zakresie.
13. Rozwijanie zasobu mieszkań komunalnych w gminie.
14. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
15. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2022-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie, gminne niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie, gminne niepubliczne placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 4.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.

5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2022-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica do 2027 roku będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zapobiegania narkomanii,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- gminny program wspierania rodziny,
- program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Charsznicy.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 18. Ramy finansowe strategii w latach 2022-2027 (w zł)

2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
7551 090,00	6802 500,00	7006 590,00	7216 770,00	7453 280,00	7650 000,00

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2018-2020.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian

społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za rok 2020 oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 19. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2020 r.	wartość docelowa w 2027 r.
cel strategiczny 1		
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.845	2.100
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	85	90
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	108	80
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	28	15
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (3)	2 (3)
liczba osób korzystających z klubu seniora	0	15
liczba osób objętych wsparciem w środowiskowym domu samopomocy	30	30
liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery	4	8
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	1
liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej	25	25
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	36	36
cel strategiczny 2		
liczba rodzin objętych pracą socjalną	94	100
liczba asystentów rodziny	2	2
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	0	1

liczba dzieci dl lat 3. objętych opieką	15	20
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	2, 0, 0	2, 2, 2
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego	36	37
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	5	10
liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej (i ambulatoryjnej) opieki zdrowotnej	23.481 (25.326)	27000 (27500)
liczba popełnionych przestępstw	128	100
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	1	2
cel strategiczny 3		
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	545	550
liczba osób bezrobotnych w gminie	177	100
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	196, 112, 4	197,115 ,5
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	148, 323, 9	120, 200, 9
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i energetyczne)	2 (0)	3(0)
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	24	20
liczba osób objętych wsparciem w ramach klubu integracji społecznej	5	4
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	1	1
liczba mieszkań komunalnych	39	40
cel strategiczny 4		
liczba pracowników GOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	11 (4)	11 (4)
liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	2	5
liczba organizacji pozarządowych w gminie	1	1
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	1	1

Źródło danych: Urząd Gminy Charsznica.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	20
Tabela 2. Placówki oświatowe i opieki nad dziećmi do lat 3. w gminie	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie	28
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	28
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie	29
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	35
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	39
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2018-2020	51
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	52
Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	54
Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie.....	56
Tabela 17. Analiza SWOT.....	60
Tabela 18. Ramy finansowe strategii w latach 2022-2027 (w zł)	77
Tabela 19. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	78

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2018-2020 ..	16
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2018-2020	17
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2018-2020	19
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2018-2020	19
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	21
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2018-2020	22
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2020 roku.....	22
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2018-2020* .	23

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2018-2020	23
Wykresy 12-15. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	24
Wykres 16. Stopa bezrobocia w powiecie miechowskim, w województwie małopolskim i w kraju w latach 2018-2020 (w %)	25
Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	32
Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	32
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	33
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	33
Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Miechowie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019 .	34
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020.....	36
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2018-2020	37
Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2018-2020 udzielono pomocy i wsparcia	46
Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie.....	46
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie pieniężne.....	46
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2018-2020 przyznano świadczenie niepieniężne.....	46
Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 (liczba osób w rodzinach)	47
Wykres 29. Problemy i niekorzystne zjawiska występujące w gminie.....	58